

METODOLOŠKO UPUTSTVO

IZVJEŠTAJ O KORIŠĆENJU VODA I ZAŠTITI VODA
OD ZAGAĐIVANJA IZ INDUSTRIJE

VOD - 1

SADRŽAJ

PRAVNI OSNOV	3
CILJ ISTRAŽIVANJA	3
SADRŽAJ ISTRAŽIVANJA	3
OBUHVAT ISTRAŽIVANJA	3
IZVJEŠTAJNE JEDINICE	3
METOD, VRIJEME I IZVORI PRIKUPLJANJA PODATAKA	4
DEFINICIJE OSNOVNIH POJMOVA	4
INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA	5
NOMENKLATURE I KLASIFIKACIJE KOJE SE KORISTE U ISTRAŽIVANJU	5
MEĐUNARODNA USAGLAŠENOST	5
DISEMINACIJA PODATAKA	5

PRAVNI OSNOV

Istraživanje o korišćenju voda i zaštiti voda od zagađivanja iz industrije, sprovodi se na osnovu:

- *Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl.list Crne Gore, br.18/12“)*
- *Godišnjeg plana statističkih istraživanja*

CILJ ISTRAŽIVANJA

Glavni cilj istraživanja je prikupljanje podataka o količinama zahvaćenih, korišćenih i otpadnih voda u industriji.

SADRŽAJ ISTRAŽIVANJA

Istraživanjem se prikupljaju podaci o:

- *Zahvaćenim količinama vode prema izvorima snabdijevanja: iz sopstvenog vodozahvata i iz javnog vodovoda;*
- *Korišćenju vode prema namjeni za: hlađenje, kao pokretačka energija u hidroelektranama, u procesu proizvodnje, sanitarne svrhe i korišćenje u druge svrhe;*
- *Ukupnim otpadnim vodama kako neprečišćenim, tako i prečišćenim u industrijskim uređajima za prečišćavanje;*
- *Ispuštenim upotrijebljenim otpadnim vodama u zemlju, javnu kanalizaciju i površinske vode.*

OBUHVAT ISTRAŽIVANJA

Obuhvat istraživanja o korišćenju i zaštiti voda od zagađivanja iz industrije je potpun za poslovne subjekte sa 10 i više zaposlenih koji svoju djelatnost obavljaju na celokupnoj teritoriji Crne Gore.

IZVJEŠTAJNE JEDINICE

Izveštajne jedinice ovog istraživanja su poslovni subjekti registrovani prema Klasifikaciji djelatnosti, (KD 2010) u sektorima: Rudarstvo, Prerađivačka industrija, i Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom, kao i lokalne jedinice iz drugih sektora koje obavljaju industrijsku djelatnost.

METOD, VRIJEME I IZVORI PRIKUPLJANJA PODATAKA

Metod prikupljanja podataka je izvještajni, tj. izvještajna jedinica sastavlja izvještaj na upitniku VOD - 1.

Izvještajne jedinice dostavljaju „Godišnji izveštaj o korišćenju i zaštiti voda od zagađivanja iz industrije“ za prethodnu godinu nadležnom područnom odjeljenju do isteka roka predviđenog godišnjim planom.

Izvori podataka jesu knjigovodstvena i druga evidencija i dokumentacija kojom raspolaže izvještajna jedinica. U slučaju da za neke podatke ne postoji odgovarajuća dokumentacija i evidencija, stručno lice vrši procjenu.

DEFINICIJE OSNOVNIH POJMOVA

Vodotok je osnovna hidrogeografska jedinica koja se karakteriše svojim izvoristom, koritom, glavnim tokom i ušćem (potoci, rijeke itd.).

Slivno područje je prirodna hidrogeografska cjelina koju čini vodotok, (jezero ili more) po kome se ono određuje, zajedno sa pritokama koje se u njega ulivaju.

Prema izvoristu vode mogu biti podzemne i površinske.

Podzemne vode jesu zalihe vode u podzemnim formacijama.

Površinske vode su sve protočne ili stajaće vode na površini Zemlje. Tu pripadaju izvori, rijeke (vodotoci), jezera, akumulacije itd., kao i vještački stvoreni vodotoci radi navodnjavanja, stvaranja plovniha kanala i sl.

Pitke vode moraju ispunjavati odgovarajuće normative o kvalitetu.

Tehničke vode zahtijevaju (po pravilu) niži stepen prerade od vode za piće (voda za hlađenje kod TE itd.).

Pod **isparenim vodama** podrazumijevaju se one količine vode koje su prelaskom u vodenu paru ispuštene u atmosferu (isparene vode u lagunama i kulama za hlađenje itd.).

Vode vezane u proizvod direktno ulaze u sastav proizvoda (sumporna kiselina, piće, sokovi itd.), kao i voda za piće (kao gotov proizvod).

Recirkulacione vode su one vode koje se više puta koriste u procesu proizvodnje i ostvaruju svoj kružni tok kretanjem u poluotvorenom ili zatvorenom sistemu. Tokom svog kruženja pomenuta vode može prolaziti kroz određeni tretman (hlađenje, prečišćavanje i sl.).

Sopstveni vodozahvat je svako zahvatanje vode od strane korisnika za njihovu krajnju potrošnju.

Korišćene vode su sve količine vode kojima su se izvještajne jedinice u toku izvještajne godine snabdijevale i koje su koristile u obavljanju svoje proizvodne djelatnosti.

Otpadne vode su one koje se nakon korišćenja odводе do uređaja za prečišćavanje ili ispuštaju u neki recipijent (zemlja, površinske vode). Ovdje se ne uključuju atmosferske ni protočne vode koje pokreću hidroelektrane.

Prečišćene otpadne vode su one količine otpadnih voda koje se tokom izvještajne godine prečišćavaju.

INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA

Za sprovođenje istraživanja o korišćenju i zaštiti voda od zagađivanja iz industrije, primjenjuju su sljedeći metodološki instrumenti:

- Upitnik „Izveštaj o korišćenju i zaštiti voda od zagađivanja“, VOD-1
- Uputstvo za popunjavanje upitnika.

NOMENKLATURE I KLASIFIKACIJE KOJE SE KORISTE U ISTRAŽIVANJU

U sprovođenju istraživanja koriste se:

- Šifarnik vodotoka
- Klasifikacija djelatnosti (KD-2010, „Službeni list Crne Gore“, br. 18/11)

MEĐUNARODNA USAGLAŠENOST

Istraživanje je usaglašeno prema zahtjevima zajedničkog upitnika OECD-a i Eurostata (JQ OECD/Eurostat – Inland water) za kopnene vode i upitnika UNSD/UNEP - Statistika životne sredine, (JQ UNSD/UNEP – Environmental statistics), u dijelu koji se odnosi na zahvatanje i korišćenje vode u industriji, dok je dio koji se odnosi na otpadne vode, usaglašen u dijelu koji se odnosi na količine i vrste otpadnih i tretiranih voda.

DISEMINACIJA PODATAKA

Agregirani podaci ovog istraživanja objavljuju se u štampanoj publikaciji „Statistički godišnjak“ i na web sajtu Monstata.

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)

81000 Podgorica, IV Proleterske br. 2,

telefon (+382) 20 230-811, faks (+382) 20 230-814

Metodološko uputstvo pripremila:

Nataša VUČKOVIĆ

Tel. +382-20-231 004

contact@monstat.org

Tehnička urednica: Radmila Šišević